

Kunsten at slå streger

Af Naturstyrelsens BNBO team (se faktaboks)

Som svar til Allan Pratt, der i augustnummeret af Teknik & Miljø stiller spørgsmål til afgrænsningen af de boringsnære beskyttelsesområder, vil Naturstyrelsen udfolde, hvordan arbejdet med afgrænsning af BNBO'er gribes an, og hvordan kommunerne kan forvente at blive inddraget.

I Naturstyrelsen er det vores opgave at sikre et oplyst grundlag for drikkevandsbeskyttelsen, som kommuner, regioner, vandværker og lodsejere kan udmønte. Vi afslutter i 2015 den landsdækkende kortlægning af Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og viderefører kortlægningen af indvindingsoplande uden for disse. I øjeblikket har vi et øget fokus på Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO), idet Folketinget har vedtaget, at der skal afgrænses BNBO for alle drikkevandsboringer til almene vandforsyningsanlæg, der ikke allerede har et sådant.

Beregninger er en balancegang

Som en service for kommunerne og for at opnå et ensartet grundlag for afgrænsningerne, vil Naturstyrelsen stå for opgaven. Vi er i øjeblikket i gang med at afdække, hvilke og hvor mange boringer, der er tale om, samt indsamler eksisterende data. Vi gennemfører afgrænsningen af BNBO'er frem til udgangen af 2016.

Naturstyrelsen skal sammen med regioner og kommuner sikre, at drikkevandsbeskyttelsen er tilstrækkelig, og at retssikkerheden for de berørte lodsejere er intakt. BNBO rammer lige ned i balancegangen imellem en god og langsigtet beskyttelse af drikkevandet over for den enkelte lodsejers lovlige brug af sine arealer. Vi skal derfor – ud fra den bedste tilgængelige viden - give et bud på, hvilke arealer, der skal afgrænses som BNBO omkring den enkelte vandboring, og som det efterfølgende – evt. mod erstatning - er muligt at lægge yderligere restriktioner på anvendelsen af. Når vi gør det, skal det være enkelt for kommuner og vandværker at kommunikere hvorfor.

Allan Pratt stiller spørgsmålstegn ved, om de skarpe afgrænsninger, der fremkommer ved beregning, er fagligt troværdige, og om de er tilstrækkeligt operationelle at administrere efter for kommunerne. Det er en væsentlig diskussion at tage, som vi gerne går ind i.

Vejledningen om afgrænsning af BNBO'er giver metodefrihed inden for visse grænser. Den metodefrihed gælder naturligvis stadig, selv om Naturstyrelsen står for opgaven, lige som det står kommunerne frit for at afgrænse BNBO'er for egne midler efter de retningslinjer, som vejledningen angiver.

Både den cirkulære standardafgrænsning og den beregnede afgrænsning resulterer i en grænsedragning, som er trukket ud fra en række fysiske parametre, der alle er behæftet med usikkerheder. I Naturstyrelsen har vi valgt at beregne BNBO'erne i modsætning til at lægge en standardiseret cirkulær beskyttelseszone omkring alle boringer.

Dialog med kommunerne – også om det faglige

Beslutningen er truffet på baggrund af en dialogproces med rådgivere og de kommuner, der fik afgrænset BNBO i 2012-13. Flertallet af dem har peget på, at den analytiske og semianalytiske beregning er en metode, der er tilpas enkel at udføre og efterfølgende administrere efter. Den betragtning er vi enige i. De usikkerheder ved metoden, som Allan Pratt refererer til i sin artikel, er vi bevidste om.

Vi ved fra vores arbejde med grundvandskortlægningen, at datagrundlaget varierer, og at der, uanset hvilken metode vi vælger, vil være usikkerheder og vurderinger forbundet med afgrænsningen. Det væsentlige for os er, at de parametre, som lægges til grund for beregningerne, er ensartede og fagligt accepterede. I skrivende stund er vi midt i en udbudsproces, og vi har i beskrivelsen af opgaven lagt fokus på datagrundlaget.

I efteråret 2015 har vi igangsat arbejdet med at afklare hvilke boringer, der skal beregnes BNBO for i denne omgang. I den proces tager vi kontakt til alle de kommuner, der har almene drikkevandsboringer uden BNBO, for at inddrage den lokale viden om boringerne. Vi er klar over, at der er forskel på, hvor dybt de enkelte kommunale grundvandsmedarbejdere ønsker at gå ind i den faglige diskussion om afgrænsningerne, men vi ønsker en gennemsigtig og åben dialog om de data, der ligger til grund for beregningerne. Derfor får kommunerne mulighed for at bidrage til kvalitetssikring og præcisering af de parametre, der indgår i beregningerne, lige som de får lejlighed til at kommentere på de afgrænsninger, der beregnes. Endelig offentliggøres alle afgrænsninger på Danmarks Miljøportal.

Vi støtter op om, at der kommer opmærksomhed om drikkevandsboringerne, og fra Naturstyrelsens side vil vi hilse det velkomment, hvis kommuner og vandværker ønsker at gøre offentligheden opmærksom på de ressourcer, der gemmer sig under jorden. I styrelsen er vi sammen med vandværker og kommuner i gang med at rejse ny skov flere steder i landet, som skal beskytte grundvandet, lige som der er kampagner i gang fra flere sider – bl.a. imod sprøjtemidler i private haver. Det understreger, at det er en fælles opgave at passe på vores drikkevand.

Som en del af det fortsatte arbejde, er der netop nedsat en koordinationsgruppe på tværs af de største aktører inden for drikkevand. Der ser vi som et vigtigt skridt hen imod en god og åben dialog med alle, der har interesse i vores arbejde.

FAKTABOKS:

Naturstyrelsen afgrænser Boringsnære Beskyttelsesområder omkring indvindingsboringer for alle almene drikkevandsforsyningsanlæg i Danmark, der ikke allerede er pålagt en afgrænsning. Projektet skal være afsluttet inden udgangen af 2016. Du kan følge arbejdet og se nyhedsbrevet fra Naturstyrelsens Rejsehold om Vandforsyning her <http://naturstyrelsen.dk/vandmiljoe/vand-i-hverdagen/drikkevand/rejsehold-om-vandforsyning/>

Den analytiske metode beskriver vandets strømningsfelt i jorden ud fra en række simple antagelser. I den semi-analytiske metode AEM (Analytic Element Method) beskrives det samlede strømningsfelt i jorden forårsaget af to eller flere indvindingsboringer (det såkaldte superpositionsprincip) under hensyntagen til indbyrdes påvirkning fra indvindinger, randbetingelser, lagtykkelse og effektiv porøsitet. Der sker gennem

opbygning af en kalibrerbar og skala-uafhængig 2D strømningsmodel, der hviler på en række data som geologisk lagfølge, grundvandsdannelse og geologisk heterogenitet i form af polygoner.

FAKTABOKS:

Forfattere på denne artikel er Anne Iversen Hansen, Martin Skjøtt Linneberg, Simon Teisen, Anette Hansen, Casper Mejer Petersen, Inken Mueller-Töwe, Benny Andersen og Peter Spøer. Alle Naturstyrelsen Aalborg.